Державна податкова служба України
Головне управління ДПС
у Тернопільській області

Прощений борг: коли він стає оподатковуваним доходом?

Підготовлено до друку
ГУ ДПС у Тернопільській області
вересень – 2026, наклад 50 прим.

Державна податкова служба України

Головне управління ДПС
у Тернопільській області

До загального місячного (річного) оподатковуваного доходу фізичної особи включається прощена (анульована) сума основного боргу (кредиту), якщо кредитор самостійно прийняв рішення про її прощення, не пов'язане з процедурою банкрутства, до закінчення строку позовної давності. Оподатковується сума, яка перевищує 25 відс. мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня звітного року. У 2026 році це 2161,75 грн (8647 грн × 25 %). Також оподатковується основна сума боргу перед кредитором – фінансовою установою, якщо вона прощена під час виконання рішення суду про звільнення фізичної особи від боргів у справі про неплатоспроможність і перевищує 2161,75 грн.

Кредитор повинен повідомити боржника про прощення (анулювання) боргу або про виконання рішення суду у справі про неплатоспроможність. Повідомлення здійснюється рекомендованим листом з повідомленням про вручення, за відповідним договором або особисто під підпис. При цьому кредитор включає суму прощеного (анульованого) боргу до Податкового розрахунку за той звітний період, у якому борг було прощено (анульовано), або виконано рішення суду про звільнення боржника від боргів. Якщо кредитор належним чином повідомив боржника, саме боржник самостійно сплачує податок із такого доходу та зазначає його у річній податковій декларації. Якщо ж кредитор не повідомив боржника у встановленому порядку, він зобов'язаний виконати обов'язки податкового агента щодо такого доходу.

Водночас не оподатковується сума основного боргу, прощена кредитором, якщо вона не перевищує 25 відс. мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня звітного року. До оподатковуваного доходу не включаються прощені суми процентів, комісій, штрафних санкцій (пені), а також основна сума боргу за іпотечним кредитом в іноземній валюті, забезпеченим іпотекою житлової нерухомості. Не включаються до доходу і суми боргу за договорами споживчого кредиту або іншими договорами, анульовані відповідно до Закону України від 15 листопада 2016 року № 1734-VIII «Про споживче кредитування».

Відомості про прощений (анульований) борг відображаються кредитором у додатку 4ДФ до Податкового розрахунку юридичної особи або у додатку ФІЗ-4ДФ до Податкового розрахунку фізичної особи – підприємця чи особи, яка провадить незалежну професійну діяльність. Для оподатковуваної суми основного боргу, яка перевищує 2161,75 грн у 2026 році, застосовується ознака доходу «126». За ознакою доходу «189» відображається сума основного боргу, яка не перевищує встановлений поріг, а також суми прощених процентів, комісій та штрафних санкцій (пені), що не включаються до оподатковуваного доходу.

Субсайт ГУ ДПС у Тернопільській області: https://tr.tax.gov.ua
Фейсбук: https://www.facebook.com/tax.ternopil/
Гарячі лінії: https://tr.tax.gov.ua/anonsi-ark/30680.html
Офіс податкових консультантів: м. Тернопіль, вул. Білецька, 1
Комунікаційна податкова платформа: tr.ikc@tax.gov.ua